

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

Т. К. Дацюк, М. О. Кравцова, І. С. Лопатинська

**БІЛІНГВАЛЬНИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»**

Кривий Ріг – 2023

УДК 340.12 (038)=1612=111

Т - 33

Рекомендовано до друку Вченою радою
Донецького державного університету внутрішніх справ
(протокол № 15 від 27 квітня 2023 р.)

Укладачі:

Дацюк Тетяна Кузьмівна
Кравцова Маргарита Олександрівна
Лопатинська Ірина Сергіївна

Рецензенти:

Величко Дмитро Михайлович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри права
Криворізького національного університету.

Вишневіська Кіра Георгіївна, к.пед.н., доцент, доцент кафедри
міжнародних відносин Державного університету економіки і технологій.

Баланаєва Оксана Василівна, к.філол.н., доцент, доцент кафедри
іноземних мов факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового
розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ.

Білінгвальний термінологічний словник з навчальної дисципліни «Теорія
держави і права» / укладачі: Т. К. Дацюк, М. О. Кравцова, І. С. Лопатинська.
Кривий Ріг: КННІ ДонДУВС, 2023. 50 с.

Білінгвальний термінологічний словник з навчальної дисципліни «Теорія
держави і права» пропонується здобувачам та здобувачкам вищої освіти для
використання у навчальному процесі з метою формування більш широкого
світогляду про загальні закономірності виникнення, розвитку, функціонування
державно-правових явищ і процесів, а також формування ґрунтовних знань про
головні та вихідні для юридичної науки поняття.

Білінгвальний термінологічний словник розрахований на здобувачів та
здобувачок закладів вищої освіти першого освітнього (бакалаврського) рівня, а
також для працівників правоохоронних органів, викладачів, ад'юнктів
(аспірантів).

© Т. К. Дацюк, М. О. Кравцова,
І. С. Лопатинська, 2023
©КННІ ДонДУВС, 2023

ПЕРЕДМОВА

В умовах євроінтеграційних процесів, які відбуваються на сучасному етапі в Україні важливим є вивчення теорії держави і права як фундаментальної юридичної науки, особливістю якої є дослідження загальних закономірностей виникнення, функціонування і розвитку держави і права, їх істотних властивостей, основних елементів, форм взаємодії з суспільством.

Білінгвальний словник не лише надає можливість здобувачам та здобувачкам вищої освіти зафіксувати ключові поняття та терміни з навчальної дисципліни «Теорія держави і права», а й посилити свої теоретичні знання за рахунок можливості оволодіння правничою термінологією двома мовами.

Укладачі ставили за мету допомогти здобувачам і здобувачкам першого освітнього рівня «Бакалавр»:

- оволодіти знаннями про основні прийоми та способи дослідження держави і права;
- засвоїти основні поняття та категорії зазначеного курсу;
- вивчити структурні елементи норми права, системи права та системи законодавства;
- ознайомитися зі стадіями державно-правових процесів (правоутворення, нормотворчість, тлумачення права та реалізація права);
- сформувати правову свідомість, правову культуру та правовий світогляд;
- забезпечити володіння словниковим складом, а також сформувати термінологічний вокабуляр;
- підвищити рівень навчальної автономії і здібностей до самоосвіти.

Видання стане у нагоді здобувачам та здобувачкам вищої освіти під час вивчення навчальних дисциплін юридичного спрямування, підготовки до екзаменів, заліків та надасть можливість оволодіти навичками необхідними для комплексного застосування іншомовних комунікативних компетентностей.

Упорядники білінгвального словника не є авторами тлумачень термінів, а лише виступають систематизаторами 150 найбільш вживаних юридичних термінів та понять, знання яких є необхідними для майбутніх юристів.

Абсолютна монархія – форма державного правління, за якої влада цілковито належить одній особі

An absolute monarchy is a form of government in which power belongs entirely to one person

Автократія (грец. Autokrateia – самодержавство, самовладдя) – форма правління з необмеженою безконтрольним повноваженням однієї особи (деспотії Стародавнього Сходу, імперії Риму, Візантії, абсолютні монархії та ін.)

Autocracy (Greek: Autokrateia – autocracy, autocracy) – a form of government with unlimited, uncontrolled authority of one person (the despotisms of the Ancient East, the empires of Rome, Byzantium, absolute monarchies, etc)

Автономія – в конституційному праві - право території самостійно здійснювати державну владу в межах, наданих їй конституцією

Autonomy – in constitutional law – the right of a territory to exercise state power independently within the limits granted to it by the constitution

Авторитаризм – спосіб владного впливу на суспільство, при якому блокується або розривається зворотний зв'язок між керуючою і керованою системами, влада прагне формувати суспільні відносини

Authoritarianism – is a way of powerful influence on society, in which feedback between the governing and governed systems is blocked or broken, the government seeks to form social relations

Аналогія закону – рішення справи на підставі найбільш близькою за змістом норми, тобто застосування права до випадків, які прямо нормою не регулюються, але аналогічні передбаченим цією нормою випадкам

Analogy of the rule – the decision of the case on the basis of the closest norm in content, that is, the application of the law to cases that are not directly regulated by the norm, but are similar to the cases provided for by this norm

Аналогія права – застосування загальних засад і принципів правового регулювання галузі права або правового інституту при виявленні пробілу насильницьке утримання народності в межах чужої держави

Analogy of law – the application of general grounds and principles of legal regulation in the field of law or legal institution when identifying a gap in the forcible detention of people within the borders of a foreign state

Англосаксонська правова система – сукупність національних правових систем, які мають загальні закономірності розвитку і подібні ознаки, що склалися на основі судового прецеденту, домінуючого серед інших джерел права

The Anglosaxon legal system is a set of national legal systems that have general patterns of development and similar features that have developed on the basis of judicial precedent, dominant among other sources of law

Анексія (лат. Annexio – приєднання) – одностороннє, не

Annexation (lat. Annexio - joining) is a unilateral, not based on a

<p>засноване на договорі приєднання (захоплення) всієї або частини території іншої держави або народу, а також насильницьке утримання народності в межах чужої держави</p>	<p><i>treaty, the annexation (capture) of all or part of the territory of another state or nation, as well as the forcible detention of a nation within the borders of a foreign state</i></p>
<p>Апатриди – особи без громадянства, тобто особи, що не мають громадянства будь-якої держави, їхнє правове становище визначається законодавством держави перебування і, за деякими винятками, прирівнюється до правового статусу власних громадян</p>	<p><i>Stateless persons are persons who do not have the citizenship of any state, their legal status is determined by the legislation of the state of residence and, with some exceptions, equates to the legal status of their own citizens</i></p>
<p>Аристократія (від грец. Aristos - кращий і kratos – влада) – форма державного правління, при якій влада належить представникам родової, рабовласницької, феодалної знаті</p>	<p><i>Aristocracy (from the Greek Aristos - the best and kratos - power) is a form of government in which power belongs to representatives of the clan, slave-owning, feudal nobility</i></p>
<p>Бюрократія (букв. – Панування канцелярії, від франц. Bureau – бюро, канцелярія і грец. Kratos – влада) – спочатку – влада, вплив керівників і чиновників апарату</p>	<p><i>Bureaucracy (mean. – Reign of office, from French Bureau – office, office and Greek Kratos – power) – initially – power, influence of leaders and officials of the</i></p>

уряду; надалі - позначення шару службовців у великих організаціях, що виникли в різних сферах суспільства. Як необхідний елемент управління, адміністрації бюрократія перетворюється в особливий соціальний шар, якому притаманні: ієрархічність, суворі регламентація, поділ праці і відповідальності у здійсненні формалізованих функцій, що вимагають спеціальної освіти. Бюрократії властиві тенденції до перетворення в привілейований шар, незалежний від більшості членів організації, що супроводжується наростанням формалізму і свавілля, авторитаризму і конформізму, підпорядкуванням правил і завдань діяльності організації головним чином цілям її зміцнення і збереження

government apparatus; in the future – the designation of a layer of employees in large organizations that arose in various spheres of society. As a necessary element of management, administration, bureaucracy turns into a special social layer, which is characterized by: hierarchy, strict regulation, division of labor and responsibility in the implementation of formalized functions that require special education. Bureaucracy is characterized by a tendency to transform into a privileged layer independent from the majority of organization members, which is accompanied by an increase in formalism and arbitrariness, authoritarianism and conformism, subordination of the rules and tasks of the organization's activities mainly to the goals of its strengthening and saving

Вибори – це основа політичної діяльності суспільства, яка представляє собою процес висунення певною групою людей

Elections are the basis of the political activity of society, which is the process of nomination by a certain group of people of one or

<p>одного або кількох своїх представників для виконання тих чи інших громадських функцій</p>	<p><i>more among their representatives to perform certain public or other functions</i></p>
<p>Виборча система – це порядок формування виборних органів держави та органів місцевого управління (самоврядування) на основі Конституції та законів. Розрізняють такі виборчі системи: мажоритарна, пропорційна, змішана</p>	<p><i>The electoral system is the procedure for forming elected state bodies and local government bodies (self-government) on the basis of the Constitution and rules. The following electoral systems are distinguished: majoritarian, proportional, mixed</i></p>
<p>Влада – в загальному сенсі – здатність і можливість робити визначальний вплив на діяльність, поведінка людей за допомогою будь-яких засобів волі, авторитету, права, насильства (батьківська влада, державна, економічна та ін.); політичне панування, система державних органів</p>	<p><i>Authority – in a general sense - the ability and opportunity to exert a decisive influence on the activity and behavior of people with the help of any means of will, authority, law, violence (parental authority, state, economic, etc.); political rule, system of state bodies</i></p>
<p>Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводять у країні або в окремих її місцевостях у випадку збройної агресії чи загрози нападу,</p>	<p><i>Martial law is a special legal regime introduced in the country or in some of its localities in case of armed aggression or threat of attack, danger to state</i></p>

<p>небезпеки державній незалежності, її територіальній цілісності</p>	<p><i>independence, its territorial integrity</i></p>
<p>Галузь права – це логічна система норм права, яка регулює однорідну сферу суспільних відносин за допомогою специфічного методу правового регулювання</p>	<p><i>The branch of law is a logical system of legal norms that regulates a homogeneous sphere of social relations using a specific method of legal regulation</i></p>
<p>Гарантії законності – певний комплекс організаційних, економічних, політичних, ідеологічних та інших факторів і юридичних заходів, що забезпечують дотримання законів, прав громадян та інтересів суспільства і держави</p>	<p><i>Legality guarantees - certain set of organizational, economic, political, ideological and other factors and legal measures that ensure compliance with laws, rights of citizens and interests of society and the state</i></p>
<p>Генезис (генез) – походження, виникнення; в широкому сенсі момент зародження і подальший процес розвитку, який призвів до певного стану, виду, явищу</p>	<p><i>Genesis – origin, emergence; in a broad sense, the moment of birth and the subsequent process of development that led to a certain state, species, phenomenon</i></p>
<p>Геополітика – політологічна концепція, згідно з якою політика держав, в основному зовнішня,</p>	<p><i>Geopolitics is a political science concept, according to which the policy of states, mainly external, is</i></p>

<p>зумовлюється географічними факторами (положення країни, природні ресурси, клімат та ін.)</p>	<p><i>determined by geographical factors (the position of the country, natural resources, climate, etc.)</i></p>
<p>Гіпотеза – структурний елемент норми права, який вказує на умови її дії</p>	<p><i>A hypothesis is a structural element of a legal norm that indicates the conditions of its operation</i></p>
<p>Громадська організація – об'єднання громадян для задоволення й захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів</p>	<p><i>A public organization is an association of citizens for the satisfaction and protection of their legitimate social, economic, creative, age-related, national-cultural, sports and other common interests</i></p>
<p>Громадянин – це особа, яка має стійкий і необмежений в часі та просторі зв'язок з конкретною державою з республіканською формою правління, закріплений у вигляді громадянства</p>	<p><i>A citizen is a person who has a stable and unlimited connection in time and space with a specific state with a republican form of government, fixed in the form of citizenship</i></p>
<p>Громадянство – юридичний зв'язок особи з державою, який виражається у взаємних правах та обов'язках</p>	<p><i>Citizenship is a person's legal relationship with the state, which is expressed in mutual rights and obligations</i></p>

<p>Громадянське суспільство – суспільні зв’язки, які утворюються громадянами у взаємних відносинах, де громадяни виступають у статусі незалежних приватних та публічних суб’єктів та мають реальні можливості брати участь у державному управлінні</p>	<p><i>Civil society – social ties formed by citizens in mutual relations, where citizens act as independent private and public subjects and have real opportunities to participate in public administration</i></p>
<p>Деліктоздатність – здатність особи нести відповідальність за вчинені правопорушення</p>	<p><i>Tort capacity – the ability of a person to bear responsibility for committed offenses</i></p>
<p>Делімітація кордонів – визначення загального положення і напрямів державного кордону між суміжними державами шляхом переговорів. Ухвали про делімітацію звичайно є складовою частиною мирних договорів або спеціальних угод про встановлення або зміну державних кордонів</p>	<p><i>Delimitation of borders – determination of the general position and directions of the state border between neighboring states through negotiations. Decisions on delimitation are usually an integral part of peace treaties or special agreements on establishing or changing state borders</i></p>
<p>Демаркація кордонів – проведення лінії державного кордону на місцевості з</p>	<p><i>Border demarcation is the drawing of the state border line on the terrain with its special border</i></p>

позначенням його спеціальними прикордонними знаками згідно з договорами про делімітацію кордонів і доданими до них картами та описами. Демаркація здійснюється спільними комісіями, створюваними на паритетних засадах

signs in accordance with the agreements on border delimitation and the maps and descriptions attached to them. Demarcation is carried out by joint commissions created on a parity basis

Демократія (від грец. – Народ і – влада) – форма державно-політичного устрою суспільства, заснована на визнанні народу як джерела влади. Це провідна форма соціальної та політичної організації суспільства, політичного режиму в країні, покликана забезпечувати суверенітет народу, влада більшості при охороні прав меншості, невідчужувані права людини і громадянина

***Democracy** (from the Greek – People and – power) is a form of state-political organization of society, based on the recognition the people as the source of power. This is the leading form of social and political organization of society, the political regime in the country, designed to ensure the sovereignty of the people, the power of the majority while protecting the rights of the minority, the inalienable rights of a person and citizen*

Держава – суверенна політико-територіальна організація суспільства, що має спеціальний апарат управління і примусу і здатна надавати своїм велінням

***The state** is a sovereign political-territorial organization of society that has a special apparatus of management and coercion and is able to give its orders universally*

загальнообов'язкової сили	<i>binding force</i>
<p>Державний апарат – система органів держави, за допомогою яких здійснюється державна влада, виконуються основні функції, досягаються що стоять перед державою на різних етапах його розвитку цілі і завдання</p>	<p><i>The state apparatus is a system of state bodies, with the help of which state power is exercised, the main functions are performed, and the goals and objectives facing the state at various stages of its development are achieved</i></p>
<p>Державний орган – складова частина механізму держави, яка має власну структуру, визначені законом повноваження владного характеру по управлінню конкретної сферою суспільного життя і тісно взаємодіє з іншими елементами державного механізму, утворюючи єдине ціле</p>	<p><i>The state body is an integral part of the state mechanism, which has its own structure, legally defined powers of authority to manage a specific sphere of public life and interacts closely with other elements of the state mechanism, forming a single whole</i></p>
<p>Державний суверенітет – це ознака держави, що визначає її незалежність, повноту влади всередині країни, а також самостійність у зовнішніх відносинах з іншими державами</p>	<p><i>State sovereignty is a sign of the state that determines its independence, full power within the country, as well as independence in external relations with other states</i></p>
<p>Державно-правовий примус –</p>	<p><i>State-legal coercion is a method of</i></p>

<p>метод державно-владного обмеження свободи вибору суб'єкта права</p>	<p><i>state-power restriction the freedom of choice the subject of law</i></p>
<p>Децентралізація – процес передачі з центру на місця частини функцій і повноважень центральних органів держави; розширення прав суб'єктів федерації (штатів, земель), регіональних утворень (департаментів, областей) та місцевого самоврядування</p>	<p><i>Decentralization is the process of transferring part of the functions and powers of the central state bodies from the center to the localities; expansion the rights of subjects of the federation (states, lands), regional entities (departments, regions) and local self-government</i></p>
<p>Джерела права – зовнішні офіційно-документальні способи вираження змісту права, що виходять від держави</p>	<p><i>Sources of law are external official and documentary ways of expressing the content of law, originating from the state</i></p>
<p>Диспозитивний метод – це один із методів правового регулювання, який передбачає впорядкування суспільних відносин за допомогою дозволів, які передбачають вільну саморегуляцію суб'єктами власної поведінки, на основі принципів права</p>	<p><i>The dispositive method is one of the methods of legal regulation, which provides for the regulation of social relations with the help of permits, which provide for free self-regulation by subjects of their own behavior, based on the principles of law</i></p>

<p>Диспозиція – структурний елемент норми права, який розкриває зміст поведінки суб'єкта права, що має юридично значимий характер</p>	<p>Disposition – a structural element of a legal norm, which reveals the content of the behavior of a legal subject, which has a legally significant character</p>
<p>Дієздатність – передбачена нормами права здатність особи своїми діями здійснювати суб'єктивні права і юридичні обов'язки</p>	<p><i>Legal capacity is the legal ability of a person to exercise subjective rights and legal obligations through his actions</i></p>
<p>Діяння – певні волевиявлення, результат свідомої діяльності людей</p>	<p><i>Actions are certain expressions of will, the result of conscious activity of people</i></p>
<p>Дуалістична монархія – особлива форма організації державної влади за якою монарх здійснює лише виконавчу владу, а законодавча влада належить парламенту</p>	<p><i>Dualistic monarchy is a special form of organization the state power, according to which the monarch exercises only executive power, and legislative power belongs to the parliament</i></p>
<p>Законність – комплексне соціально правове явище, що відображає організацію і функціонування суспільства на правових засадах</p>	<p><i>Legitimacy is a complex socio-legal phenomenon that reflects the organization and functioning of society on a legal basis</i></p>

<p>Застосування права – це підведення конкретного життєвого випадку під загальну правову норму і винесення на цій підставі акту застосування норм права</p>	<p><i>The application of law is bringing a specific life case under a general legal norm and issuing an act of application of legal norms on this basis</i></p>
<p>Звичай – правило поведінки, що склалося історично і в результаті багаторазових повторень увійшло у звичку людей</p>	<p><i>A custom is a rule of behavior that has developed historically and as a result of multiple repetitions has become a habit of people</i></p>
<p>Змішана виборча система (Комбінована виборча система, Пропорційно-мажоритарна виборча система) – виборча система, за якої частина кандидатів представницького органу (переважно половина) обирається за мажоритарною виборчою системою, а інша частина – за пропорційною виборчою системою</p>	<p><i>A mixed electoral system (Combined electoral system, Proportional-majoritarian electoral system) is an electoral system in which part of the candidates from the representative body (mostly half) are elected according to the majoritarian electoral system, and the other part – according to the proportional electoral system</i></p>
<p>Змішана республіка – форма державного правління, яка поєднує ознаки президентської і парламентської республік, а саме:</p>	<p><i>A mixed republic is a form of government that combines features of a presidential and a parliamentary republic, namely: as</i></p>

<p>як і у президентській республіці главу держави обирає народ шляхом прямих виборів або колегія виборців, повноваження президента ширші і вагоміші, ніж у парламентській республіці; свої повноваження</p>	<p><i>in a presidential republic, the head of state is elected by the people through direct elections or an electoral college, the powers of the president are broader and more important than in a parliamentary republic; their powers</i></p>
<p>Імперативний метод – це метод владних приписів (наказів), який заснований на відносинах субординації (підпорядкування) одних суб'єктів іншим (застосовується в кримінальному, адміністративному та інших галузях права)</p>	<p><i>Imperative method is a method of authoritative prescriptions (orders), which is based on relations of subordination (submission) of some subjects to others (applied in criminal, administrative and other branches of law)</i></p>
<p>Імперія (від лат. Кріпить – влада, держава) – складне багатонаціональна держава, створюване за допомогою захоплення і насильницького утримання в своєму складі суверенних сусідніх держав потужним деспотичним державою</p>	<p><i>An empire (from the Latin strengthen – power, state) is a complex multinational state, created through the capture and violent retention of sovereign neighboring states by a powerful despotic state</i></p>
<p>Інкорпорація законодавства – така форма систематизації, коли нормативні акти певного рівня</p>	<p><i>Incorporation of legislation is a form of systematization, when normative acts of a certain level are</i></p>

<p>об'єднуються повністю або частково у виданні для широкого користування збірники або зборів у визначеному порядку</p>	<p><i>combined in whole or in part in compendiums or collections issued for general use in a specified order</i></p>
<p>Інститут права – це підсистема галузі права, яка поєднує норми права, що регулюють окремий вид правових відносин у межах галузі, який також може мати свій специфічний метод правового регулювання</p>	<p><i>The institution of law is a subsystem in the field of law, which combines legal norms regulating a particular type of legal relations within the branch, which may also have its own specific method of legal regulation</i></p>
<p>Інтерпретація – роз'яснення, тлумачення наукових та літературних текстів, а також творів образотворчого мистецтва</p>	<p><i>Interpretation – clarification, explanation of scientific and literary texts, as well as works of fine art</i></p>
<p>Канонічні норми – це сукупність правил поведінки, які сформувалися на основі певної релігії</p>	<p><i>Canonical norms are a set of rules of behavior that were formed on the basis of a certain religion</i></p>
<p>Кодекс – великий зведений акт, детально і конкретно регулює певну сферу відносин і підлягає безпосередньому застосуванню</p>	<p><i>Code is a large consolidated act that regulates a certain sphere of relations in detail and specifically and is subject to direct application</i></p>

Кодифікація законодавства – форма докорінної переробки чинних нормативних актів у певній сфері відносин, спосіб якісного упорядкування законодавства, забезпечення його узгодженості і компактності, а також розчистки нормативного масиву, звільнення від застарілих, не виправдали себе норм

Legislation codification is a form of radical revision of existing regulations in a certain sphere of relations, a method of qualitative regulation the legislation, ensuring its consistency and compactness, as well as clearance the regulatory array, getting rid of outdated, unworkable norms

Конституційна монархія – монархія, при якій влада монарха обмежена так, що в деяких, або у всіх сферах державної влади вона не володіє верховними повноваженням

A constitutional monarchy is a monarchy in which the power of the monarch is limited so that in some or all spheres of state power it does not have supreme authorities

Контрибуція – примусові післявоєнні платежі, які сплачує держава, що зазнала поразки у війні, державам-переможницям; примусові грошові або натуральні стягнення з населення окупованої території, які проводять окупаційні війська на свою користь. Сучасним міжнародним правом заборонена

Contribution – forced post-war payments paid by the state that was defeated in the war to the victorious states; coercive monetary or in-kind extortions from the population of the occupied territory, carried out by the occupying forces for their own benefit. It is prohibited by modern international law

Конфедерація (від *позднелат. Confoederatio* – союз, об'єднання) – союз держав, що створили для досягнення конкретних загальних для них цілей один або кілька спільних органів, але зберігають в інших питаннях цілковиту самостійність

A confederation (from late Latin Confoederatio – union, association) is a union of states that have created one or more joint bodies to achieve specific, common goals for them, but retain complete independence in other matters

Легітимація (від лат. *Legitimus*) – визнання або підтвердження законності державної влади, будь-якого соціального інституту, статусу, повноважень, що спираються на прийняті в даному суспільстві цінності. Основою легітимації можуть бути традиції і звичаї, харизма, конституційні норми, демократичні вибори, референдум або плебісцит

Legitimation (from the Latin Legitimus) – recognition or confirmation the legality of state power, any social institution, status, authority, based on the values accepted in this society. The basis of legitimation can be traditions and customs, charisma, constitutional norms, democratic elections, referendum or plebiscite

Лібералізм – ідейний і суспільно-політична течія, що виникло в європейських країнах у XVII-XVIII ст. і проголосило принцип громадянських, політичних, економічних свобод

Liberalism is an ideological and socio-political current that arose in European countries in the XVII-XVIII centuries. and proclaimed the principle of civil, political, and economic freedoms

<p>Мажоритарна виборча система — порядок визначення результатів голосування, коли обраним вважається кандидат, який одержав на виборах більшість (абсолютну чи відносну) голосів виборців</p>	<p><i>Majority electoral system the procedure for determining voting results, when the candidate who received the majority (absolute or relative) of the vote of the electorate in the elections is considered elected</i></p>
<p>Метод науки — конкретний прийом або спосіб пізнання, що застосовується відповідною наукою</p>	<p><i>The method in science — the way of research, theory, teaching) of science is a specific technique or way of knowing that is used by the appropriate science</i></p>
<p>Методологія (від грец. <i>Methodos</i> — шлях дослідження, теорія, вчення і <i>logos</i> — слово, вчення) теорії держави і права — сукупність всіх конкретних прийомів і способів пізнання, що їх застосовує теорія держави і права при вивченні свого предмету</p>	<p><i>Methodology (from the Greek methodos — research path, theory, teaching and logos — word, teaching) Theory of State and Law - a set of all specific methods and ways of knowing that are used by the theory of the state and law when studying its subject</i></p>
<p>Механізм держави — система державних установ, які забезпечують реалізацію функцій держави</p>	<p><i>The mechanism of the state is a system of state institutions that ensure the implementation of state function</i></p>

Множинне громадянство – статус громадянства, при якому особа послідовно визнається громадянином двох чи більше країн за законами цих країн. У деяких країнах розрізняють громадянство особи, яке більше стосується участі у внутрішньому політичному житті країни та національність, яка стосується міжнародного статусу особи

Multiple citizenship is a citizenship status in which a person is consistently recognized as a citizen of two or more countries under the laws of these countries. In some countries, a distinction is made between a person's citizenship, which is more about participation in the country's internal political life, and nationality, which is about a person's international status

Народ – все населення певної країни; різні форми історичних спільнот (плем'я, народність, нація)

People – the entire population of a certain country; different forms of historical communities (tribe, nationality, nation)

Народний суверенітет – це принцип, згідно з яким народу належить уся суверенна повнота влади на території країни, право самому вирішувати свою долю – безпосередньо чи через представницькі органи, брати участь у реалізації політики своєї держави, контролювати діяльність органів державної влади

People's sovereignty is the principle according to which the people have all the sovereign power on the territory of the country, the right to decide their own destiny – directly or through representative bodies, to participate in the implementation of the policy of their state, to control the activities of state authorities

<p>Народність – історично сформована мовна, територіальна, економічна і культурна спільність людей</p>	<p><i>Nationality is a historically formed linguistic, territorial, economic and cultural community of people</i></p>
<p>Наука – сфера людської діяльності, функція якої – вироблення і теоретична систематизація об'єктивних знань про дійсність; одна з форм суспільної свідомості; включає як діяльність по отриманню нового знання, так і се результат суму знань, що лежать в основі наукової картини світу; позначення окремих галузей наукового знання</p>	<p><i>Science is a sphere of human activity, the function of which is the production and theoretical systematization of objective knowledge about reality; one of the forms of social consciousness; includes both the activity of obtaining new knowledge and the result of the sum of knowledge underlying the scientific picture of the world; designation of separate branches of scientific knowledge</i></p>
<p>Національний суверенітет – означає повновладдя нації, яка відповідно до досягнутого рівня еволюції людства спроможна забезпечити її існування і розвиток. Міра свободи закріплена у вигляді міжнародного суверенітету як загальна і рівна для всіх націй</p>	<p><i>National sovereignty means the authority of the nation, which, in accordance with the achieved level of human evolution, is able to ensure its existence and development. The measure of freedom is fixed in the form of international sovereignty as common and equal for all nations</i></p>

Нація (від лат. *Natio* – плем'я, народ) – історична спільність людей, що складається в процесі формування спільності їх території, економічних зв'язків, літературної мови, етнічних особливостей культури і характеру. Складається з різних племен і народностей

***Nation** (from the Latin *Natio* – tribe, people) is a historical community of people, formed in the process of forming the commonality of their territory, economic ties, literary language, ethnic features of culture and character. It consists of different tribes and nationalities*

Нерезиденти – юридичні особи та суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи з місцезнаходженням за межами України, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави

***Non-residents** are legal entities and subjects of business entities that do not have the status of a legal entity located outside of Ukraine, which were created and carry out their activities in accordance with the legislation of another state*

Нормативно-правовий акт – це виданий у встановленому порядку офіційний документ компетентного правотворчого органу, що містить норми права

*A **regulatory act** is an official document issued in accordance with the established procedure by a competent law-making body containing legal norms*

Нормативно-правовий договір – це спільний документ двох або

*A **regulatory agreement** is a joint document of two or more law-*

<p>більше правотворчих органів, який містить правові норми загального характеру та які встановлюються на основі спільної угоди</p>	<p><i>making bodies, which contains legal norms of a general nature and which are established on the basis of a joint agreement</i></p>
<p>Норми звичаї (від лат. <i>Norma</i> – керівне начало, правило, зразок) – це правила поведінки, що склалися у визначеному суспільному середовищі і в результаті їх багаторазового повторення ввійшли у звичку людей</p>	<p><i>Norms of custom (from Latin Norma – guiding principle, rule, pattern) are rules of behavior that have developed in a certain social environment and as a result of their multiple repetition have become a habit of people</i></p>
<p>Норми моралі – правила поведінки, які встановлюються в суспільстві відносно з моральними уявленнями людей про добро і зло, справедливість і несправедливість, обов’язок, честь і гідність, охороняються силою суспільного погляду або внутрішнім переконанням</p>	<p><i>Moral norms – rules of behavior established in society in relation to people's moral ideas about good and evil, justice and injustice, duty, honor and dignity, are protected by the power of public opinion or internal conviction</i></p>
<p>Нотаріат (від лат. <i>Notarius</i> – писар, секретар) - державні органи або приватні контори (окремі нотаріуси), у функції яких</p>	<p><i>Notary (from Latin Notarius - scribe, secretary) - state bodies or private offices (separate notaries), whose functions include</i></p>

<p>входить посвідчення угод, оформлення спадкових прав і т.д.</p>	<p><i>certification of agreements, registration of inheritance rights, etc.</i></p>
<p>Об'єкт науки – відносини та явища, на які спрямовується її дослідження</p>	<p><i>The object of science is the relations and phenomena to which its research is directed</i></p>
<p>Об'єкт правопорушення – суспільні відносини, права і законні інтереси суб'єктів права</p>	<p><i>The object of the offense is social relations, the rights and legitimate interests of legal subjects</i></p>
<p>Окупація (від лат. Occupatio – захоплення, заволодіння) – заняття території, що не належить іншій державі</p>	<p><i>Occupation (from Latin Occupatio – capture, possession) – capture of territory that does not belong to another state</i></p>
<p>Олігархія (грец. Oligarchia, від oligos – нечисленний і arche – влада) – режим, при якому політична влада належить вузькій групі осіб (багатіїв, військових і т.п.)</p>	<p><i>Oligarchy (Greek: Oligarchia, from oligos – few and arche – power) – a regime in which political power belongs to a narrow group of people (the rich, the military, etc.)</i></p>
<p>Орган держави – особа чи структурована група осіб, які виступають від імені держави й наділені владними</p>	<p><i>A state body is a person or a structured group of persons who act on behalf of the state and are endowed with powerful authority,</i></p>

<p>повноваженнями, в тому числі правом застосовувати заходи державного примусу і здійснювати державно організаторські, розпорядчі, судові та інші функції</p>	<p><i>including the right to use means of state coercion and to perform state-organizational, administrative, judicial and other functions</i></p>
<p>Органи місцевого самоврядування – це виборні, безпосередньо, населенням або утворені муніципальним представницьким органом, органи, які наділені владними повноваженнями для вирішення питань місцевого значення</p>	<p><i>Local self-government bodies are elected, directly, by the population or formed by a municipal representative body, bodies that are empowered to resolve issues of local importance</i></p>
<p>Парламентська монархія – особлива форма організації державної влади коли влада монарха суттєво обмежена в усіх сферах здійснення державної влади, за якою формально зберігається статус глави держави з виключно представницькими повноваженнями</p>	<p><i>Parliamentary monarchy is a special form of organization the state power, when the power of the monarch is significantly limited in all spheres of the exercise of state power, according to which the status of the head of state with exclusively representative powers is formally preserved</i></p>
<p>Парламентська республіка – різновид республіканської форми</p>	<p><i>A parliamentary republic is a type of republican form of government,</i></p>

<p>правління, де парламент, будучи повновладним органом, формує політично відповідальний перед ним уряд і зазвичай обирає президента, який займає в системі державних органів символічну юридичну роль</p>	<p>where the parliament, being an all-powerful body, forms a government politically responsible to it and usually elects the president, who occupies a symbolic legal role in the system of state bodies</p>
<p>Парламентська республіка – це вид республіки, в якій здійснюється принцип верховенства парламенту, що обирається населенням країни і формує уряд та інші вищі органи державної влади</p>	<p><i>A parliamentary republic is a type of republic in which the principle of supremacy of the parliament is implemented, which is elected by the population of the country and forms the government and other higher bodies of state power</i></p>
<p>Первісний лад – первинна архаїчна формація, яка характеризується спільною власністю на засоби виробництва, колективною працею та споживанням, низьким рівнем розвитку виробничих сил</p>	<p><i>The primitive system is the primary archaic formation, which is characterized by joint ownership the means of production, collective labor and consumption, and a low level of development the productive forces</i></p>
<p>Підгалузь права – це великий інститут, тобто досить складний за логікою правового регулювання</p>	<p><i>The subbranch of law is a large institution, i.e. quite complex in terms of the logic of legal</i></p>

<p>та широкий за сферою суспільних відносин</p>	<p><i>regulation and broad in the sphere of social relations</i></p>
<p>Підстави юридичної відповідальності – сукупність обставин, наявність яких робить юридичну відповідальність можливою і належною</p>	<p><i>Grounds for legal responsibility are a set of circumstances, the presence of which makes legal responsibility possible and proper</i></p>
<p>Політична партія – зареєстроване згідно із законом добровільне об'єднання громадян – прихильників певної загальної соціальної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян</p>	<p><i>A political party is a voluntary association of citizens, registered in accordance with the law, who are supporters of a certain general social program of social development, whose purpose is to promote the formation and expression of the political will of citizens</i></p>
<p>Політичний режим держави – сукупність прийомів і методів, за допомогою яких державні органи здійснюють належну їм владу</p>	<p><i>The political regime of the state is a set of techniques and methods by which state bodies exercise their authority</i></p>
<p>Право – це система формально визначених норм та принципів, які регулюють суспільні відносини, встановлюються охороняються державою і мають за мету</p>	<p><i>Law is a system of formally defined norms and principles that regulate social relations, are established and protected by the state, and are aimed at</i></p>

<p>узгодження індивідуальних, групових і суспільних інтересів</p>	<p><i>harmonizing individual, group, and public interests</i></p>
<p>Правова держава – специфічна модель механізму держави, яка ґрунтується на принципі верховенства права та визнання державою основних прав і свобод людини і громадянина</p>	<p><i>The legal state is a specific model of the mechanism in the state, which is based on the principle of the rule of law and recognition by the state of the basic rights and freedoms of a person and a citizen</i></p>
<p>Правова доктрина – являє собою науково-теоретичне викладення правових принципів, юридичних конструкцій, теоретико-правових обґрунтувань та окремих юридичних норм, яке належить авторитетним юристам, науковцям та практикам, за якими визнається загальнообов’язкове значення</p>	<p><i>Legal doctrine is a scientific-theoretical exposition of legal principles, legal constructions, theoretical-legal justifications and individual legal norms, which belongs to authoritative lawyers, scientists and practitioners, which are recognized as universally binding</i></p>
<p>Правова ідеологія – система правових принципів, ідей, теорій, концепцій, що відображають наукове осмислення правової реальності</p>	<p><i>Legal ideology is a system of legal principles, ideas, theories, concepts that reflect the scientific understanding of legal reality</i></p>
<p>Правова поведінка – це соціальна поведінка особи (дія або</p>	<p><i>Legal behavior is the social behavior of a person (action or</i></p>

<p>бездіяльність) свідомо вольового характеру, яка є врегульованою нормами права і спричиняє юридичні наслідки</p>	<p><i>inaction) of a consciously volitional nature, which is regulated by legal norms and causes legal consequences</i></p>
<p>Правова система – це комплекс взаємозалежних і узгоджених юридичних засобів, призначених для регулювання суспільних відносин, а також юридичних явищ, що виникають внаслідок такого регулювання. В такому значенні йдеться про національну правову систему, субнаціональну, наднаціональну, релігійну</p>	<p><i>The legal system is a complex of interdependent and coordinated legal means designed to regulate social relations, as well as legal phenomena arising as a result of such regulation. In this sense, we are talking about the national legal system, subnational, supranational, religious</i></p>
<p>Правовий звичай – це правило поведінки, що склалося в результаті багаторазового повторення певних дій, які в свою чергу санкціонуються та забезпечуються державою</p>	<p><i>A legal custom is a rule of behavior that has developed in the result of multiple repetition of certain actions, which in turn are sanctioned and provided by the state</i></p>
<p>Правовий статус громадянина – це система прав, законних інтересів та обов’язків особи, які зумовлюються її приналежністю до певної держави</p>	<p><i>The legal status of a citizen is a system of rights, legal interests and obligations of a person, which are conditioned by his belonging to a certain state</i></p>

<p>Правові відносини – урегульовані нормами права і забезпечувані державою вольові суспільні відносини, що виражаються в конкретному зв'язку між правомочними і зобов'язаними суб'єктами</p>	<p><i>Legal relations are voluntary social relations regulated by legal norms and provided by the state, which are expressed in a specific relationship between entitled and obligated subjects</i></p>
<p>Правоздатність – передбачена нормами права можливість особи мати суб'єктивні юридичні права і виконувати юридичні обов'язки</p>	<p><i>Legal capacity is provided by the norms of law the ability of a person to have subjective legal rights and perform legal duties</i></p>
<p>Правомірна поведінка – суспільно корисна правова поведінка суб'єкта права, яка відповідає приписам юридичних норм і охороняється державою</p>	<p><i>Legitimate behavior is socially beneficial legal behavior of a legal entity that complies with the prescriptions of legal norms and is protected by the state</i></p>
<p>Правоохоронна функція держави – це напрям державної діяльності, який здійснюється спеціально уповноваженими державними правоохоронними</p>	<p><i>The law enforcement function of the state is a direction of state activity that is carried out by specially authorized state law enforcement agencies</i></p>
<p>Правопорушення – суспільно шкідливе протиправне винне діяння деліктоздатної особи, що спричиняє юридичну</p>	<p><i>Offense – a socially harmful illegal criminal act of a person capable of delict, which causes legal responsibility</i></p>

<p>відповідальність</p>	
<p>Правосвідомість – це система ідей, уявлень, емоцій і почуттів, що виражають ставлення особи, групи, суспільства до чинного, минулого і бажаного права, а також до діяльності, пов’язаної з правом</p>	<p><i>Legal consciousness is a system of ideas, perceptions, emotions and feelings that express the attitude of a person, group, society to current, past and desired law, as well as to activities related to law</i></p>
<p>Правосуб’єктність – загальна абстрактна здатність особи брати участь у правовідносинах</p>	<p><i>Legal personality is the general abstract ability of a person to participate in legal relations</i></p>
<p>Правотворчість – це діяльність державних органів, посадових осіб держави по створенню, зміні та відміні нормативно-правових актів, яка здійснюється у встановленому законом порядку та заснована на певних принципах</p>	<p><i>Law-making is the activity of state bodies, state officials to create, change and cancel normative legal acts, which is carried out in accordance with the procedure established by law and is based on certain principles</i></p>
<p>Предмет науки – частина або певний аспект прояву об’єкта, що досліджується наукою</p>	<p><i>The subject of science is a part or a certain aspect of the manifestation the object studied by science</i></p>
<p>Предмет науки теорії держави і</p>	<p><i>The subject of the theory of state</i></p>

<p>права – держава та право як специфічні суспільні явища, загальні закономірності їх виникнення, призначення, функціонування та сутності</p>	<p><i>and law science is the state and law as specific social phenomena, the general regularities of their occurrence, purpose, functioning and essence</i></p>
<p>Президентська республіка – це вид республіки, в якій повноваження глави держави, а в деяких випадках і голови уряду, належать президентові, який обирається населенням шляхом прямих чи непрямих виборів</p>	<p><i>A presidential republic is a type of republic in which the powers of the head of state, and in some cases the head of government, belong to the president, who is elected by the population through direct or indirect elections</i></p>
<p>Презумпція невинуватості – правовий принцип, за яким щодо особи, яка підозрюється у вчиненні злочину, припускається невинність до того часу, поки її вину не буде доведено у порядку, передбаченому законодавством, і встановлено вироком суду, який набрав законної сил</p>	<p><i>Presumption of innocence is a legal principle according to which a person suspected of committing a crime is presumed innocent until his guilt is proven in accordance with the procedure provided by law and established by a court verdict that has gained legal force</i></p>
<p>Приватне право (лат. Jus privatum) – право, що захищає приватний інтерес окремої особистості, колективів людей, що регулює відносини громадян, їх</p>	<p><i>Private law (lat. Jus privatum) – the law that protects the private interest of an individual, collectives of people, that regulates the relations of citizens,</i></p>

об'єднань, підприємств, фірм, кооперативів та інших господарських підрозділів, що забезпечує вільну самореалізацію громадянина, право приватної власності і приватного підприємництва. Воно засноване на договорі між рівноправними сторонами

their associations, enterprises, firms, cooperatives and other economic units, that ensures the free self-realization of a citizen, the right of private property and private entrepreneurship. It is based on a contract between equal parties

Принцип розподілу влади – основний засіб забезпечення верховенства права над державними органами, розв'язання конфліктів між законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади та забезпечення рівноваги між ними

The principle of distribution the powers is the main means of ensuring the rule of law over state bodies, resolving conflicts between the legislative, executive and judicial branches of government and ensuring balance between them

Принципи права – це фундаментальні норми права, які регулюють суспільні відносини на найвищому рівні абстрактності, за логічною формою є загальними і мають найвищу юридичну силу

The principles of law are the fundamental norms of law that regulate social relations at the highest level of abstraction, are general in their logical form and have the highest legal force

Пропорційна виборча система (від лат. *proportionalis* – той, що має правильне співвідношення

Proportional electoral system (from the Latin *proportionalis* – one that has the correct ratio of

<p>частин з цілим) - виборча система, за якої голосування за кандидатів проводиться за партійними списками</p>	<p><i>parts to the whole) is an electoral system in which voting for candidates is carried out according to party lists</i></p>
<p>Публічне право – це система інститутів і галузей права, які регулюють суспільні відносини у сфері загальнодержавних та суспільних інтересів на основі специфічних методів та принципів правового регулювання</p>	<p><i>Public law is a system of institutions and branches of law that regulate social relations in the sphere of national and public interests based on specific methods and principles of legal regulation</i></p>
<p>Реалізація права – втілення правових норм і принципів у практичній діяльності суб'єктів права</p>	<p><i>Implementation of the law is the implementation of legal norms and principles in the practical activity of legal subjects</i></p>
<p>Резиденти (лат. Resident – осілий, той, хто постійно перебуває в певному місці) – в сучасному міжнародно-правовому значенні це фізичні особи, які на законній підставі постійно перебувають, мешкають у якійсь країні, але є громадянами іншої країни</p>	<p><i>Residents (lat. Resident – one who is permanently in a certain place) – in the modern international legal meaning, these are physical persons who are on a legal basis are permanently staying, living in some country, but are citizens of another country</i></p>
<p>Релігійні норми – регулюють питання релігійних ритуалів,</p>	<p><i>Religious norms – regulate issues of religious rituals, rites,</i></p>

<p>обрядів, церемоній, а також досить широкі сфери суспільних відносин, включаючи державну владу та практичну діяльність людей</p>	<p><i>ceremonies, as well as quite broad spheres of social relations, including state power and practical s people's activity</i></p>
<p>Романо – германський тип (сім'я) правових систем – сукупність національних правових систем, які мають загальні закономірності розвитку і подібні ознаки, що склалися на основі давньоримського цивільного права при домінуванні закону серед інших джерел права</p>	<p><i>Romano – Germanic type (family) of legal systems – a set of national legal systems that have general patterns of development and similar features, formed on the basis of ancient Roman civil law with the supremacy of law among other sources of law</i></p>
<p>Санкція – елемент правової норми, що встановлює невігідні наслідки у разі порушення правила, визначеного диспозицією. Саме санкція є одним із засобів спонукання особи до додержання норми права. Стандартна норма права може бути викладена у вигляді формули «якщо → то → інакше», де «інакше» – це санкція</p>	<p><i>A sanction is an element of legal norm that establishes unfavorable consequences in case of violation the rule defined by the disposition. The sanction is one of the means of encouraging a person to comply with the rule of law. The standard rule of law can be expressed in the form of the formula "if → then → otherwise", where "otherwise" is a sanction</i></p>
<p>Система (грец. <i>Systema</i> – ціле,</p>	<p><i>System (Greek: <i>Systema</i> – a whole,</i></p>

<p>складене з частин; з'єднання) – об'єднання деякої різноманітності в єдине і чітко розділене ціле, елементи якого по відношенню до цілого та іншим частинам займають відповідні їм місця</p>	<p><i>made up of parts; a connection) is a combination of some diversity into a single and clearly divided whole, the elements of which take their appropriate places in relation to the whole and other parts</i></p>
<p>Система законодавства – це цілісна злагоджена система позитивного законодавства, в якій окремі нормативні приписи розподіляються за предметом правового регулювання у законах, підзаконних нормативних актах та інших джерелах права</p>	<p><i>The system of legislation – is a coherent system of positive legislation, in which individual normative prescriptions are distributed according to the subject of legal regulation in laws, by-laws and other sources of law</i></p>
<p>Система права – це логічно впорядкована та узгоджена система правових норм, які об'єднуються в інститути і газу права, що створює єдину ієрархічно впорядковану систему правових приписів</p>	<p><i>The legal system is a logically ordered and coordinated system of legal norms, which are combined into institutions and the body of law, which creates a single hierarchically ordered system of legal prescriptions</i></p>
<p>Систематизація нормативно-правових актів – діяльність направлена на впорядкування та вдосконалення законодавчих та підзаконних нормативно-</p>	<p><i>Systematization of regulatory and legal acts – activity is aimed at streamlining and improving legislative and sub-legal normative and legal acts, bringing them into</i></p>

<p>правових актів, приведення їх в єдину внутрішньо узгоджену систему</p>	<p><i>a single internally agreed system</i></p>
<p>Сім'я традиційного права – сукупність національних правових систем, які мають загальні закономірності розвитку і подібні ознаки, що склалися на основі традицій як основних джерел права</p>	<p><i>The family of traditional law is a set of national legal systems that have general patterns of development and similar features, formed on the basis of traditions as the main sources of law</i></p>
<p>Склад правопорушення – система ознак протиправної соціально-шкідливої поведінки</p>	<p><i>The composition of the offense is a system of signs of unlawful socially harmful behavior</i></p>
<p>Службова особа – це особа, яка постійно чи тимчасово здійснює функції представника влади, а також обіймає, постійно чи тимчасово, на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форми власності посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або виконує такі обов'язки за спеціальним повноваженням</p>	<p><i>An official is a person who permanently or temporarily performs the functions of a representative of the authorities, and also holds, permanently or temporarily, in enterprises, institutions or organizations, regardless of the form of ownership, positions related to the performance the organizational-administrative or administrative-economic duties responsibilities, or performs such duties under special</i></p>

	<i>authority</i>
Способи тлумачення норм права – сукупність прийомів і правил аналізу правових норм	<i>Ways of interpreting legal norms are a set of techniques and rules for analyzing legal norms</i>
Структура – сукупність стійких зв'язків об'єкта, яка забезпечують її цілісність	<i>A structure is a set of stable connections of an object that ensure its integrity</i>
Суб'єкт правовідносин – індивідуальні або колективні суб'єкти права, які використовують свою правосуб'єктність у конкретних правовідносинах	<i>Subject of legal relations – individual or collective legal subjects that use their lawful personality in specific legal relations</i>
Суб'єкт правопорушення – фізична або юридична особа, що вчинила правопорушення і є деліктоздатною	<i>The subject of the offense is a natural or legal person who has committed an offense and is capable of delict</i>
Суб'єктивне право – вид і міра можливої (або дозволеної) поведінки суб'єкта права, встановлена юридичними нормами для задоволення інтересів правомочної особи і	<i>Subjective law is the type and measure of possible (or permitted) behavior of the subject of law, established by legal norms to satisfy the interests of the authorized person and ensured by</i>

забезпечувана державою	<i>the state</i>
<p>Судовий прецедент – це рішення, яке було винесене судом і є нормою для всіх нижчих судів при розгляді наступних аналогічних справ</p>	<p><i>Judicial precedent is a decision that has been made by a court and is the norm for all lower courts when considering subsequent similar cases</i></p>
<p>Теорія держави і права – це юридична наука, яка становить систему знань про закономірності виникнення, функціонування та розвитку держави і права</p>	<p><i>The theory of the state and law is a legal science that constitutes a system of knowledge about the laws of the emergence, functioning and development of the state and law</i></p>
<p>Тип (сім'я) правових систем – сукупність національних правових систем, що мають загальні закономірності розвитку і подібні ознаки</p>	<p><i>A type (family) of legal systems is a set of national legal systems that have common patterns of development and similar features</i></p>
<p>Тлумачення права – інтелектуальна діяльність суб'єкта по встановленню точного змісту норм права</p>	<p><i>Interpretation of law is an intellectual activity of the subject to establish the exact content of legal norm</i></p>
<p>Тоталітаризм – система державно-політичної влади, яка регламентує усі суспільні та</p>	<p><i>Totalitarianism is a system of state-political power that regulates all public and private spheres of a</i></p>

<p>приватні сфери життя людини-громадянина і не визнає автономії від держави таких недержавних сфер людської діяльності як економіка і господарство, культура, виховання, релігія</p>	<p><i>citizen's life and does not recognize the autonomy from the state of such non-state spheres of human activity as economy and economy, culture, education, religion</i></p>
<p>Унітарна держава – єдина централізована держава, територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці, що не мають ознак державності</p>	<p><i>A unitary state is a single centralized state, the territory of which is divided into administrative and territorial units that do not have signs of statehood</i></p>
<p>Федеративна держава – складна форма державного устрою, до якої входить кілька територіальних утворень, що мають суверенітет або певні ознаки державності</p>	<p><i>A federal state is a complex form of government, which includes several territorial entities that have sovereignty or certain signs of statehood</i></p>
<p>Фізична особа – суб'єкт права у цивільних та інших галузях права, що використовується для позначення особи як учасника правових відносин. Фізична особа також підпорядковується певним нормам та правилам поведінки. Суб'єкт права «фізична особа» є відмінним від конституційного</p>	<p><i>A physical person is a subject of law in civil and other fields of law, used to denote a person as a participant in legal relations. A physical person is also subject to certain norms and rules of conduct. The subject of the law "physical person" is different from the constitutional subject of the law "person"</i></p>

<p>суб'єкту права «людини»</p>	
<p>Форма держави – це спосіб організації та здійснення державної влади в країні</p>	<p><i>The form of the state is a way of organizing and exercising state power in the country</i></p>
<p>Функції права – це основні напрями та способи впливу права на суспільні відносини</p>	<p><i>The functions of law are the main directions and methods of influence of law on social relations</i></p>
<p>Функції правотворчості – основні напрями діяльності щодо встановлення, зміни чи відміни правових норм, виникнення та розвитку законодавства</p>	<p><i>Law-making functions are the main areas of activity regarding the establishment, change or cancellation of legal norms, the emergence and development of legislation</i></p>
<p>Функція держави – основні напрями діяльності держави, в яких знаходять свій вираз її сутність, завдання і цілі</p>	<p><i>The function of the state is the main directions of the state's activity, in which its essence, tasks and goals are expressed</i></p>
<p>Юридична відповідальність – передбачені законом вид і міра обов'язку правопорушника потерпати примусового державно – владного позбавлення благ</p>	<p><i>Legal responsibility – the type and extent of the offender's obligation to suffer the state-authorized deprivation of personal, organizational property benefits in</i></p>

<p>особистого організаційного майнового характеру у правовідносинах, що виникають між ним і державою із факту правопорушення</p>	<p><i>the legal relationship arising between him and the state as a result of the offense, provided by law</i></p>
<p>Юридична наука (правознавство, юриспруденція) – це спеціалізована галузь наукових знань у сфері гуманітарних наук, наукова діяльність, що спрямована на вивчення права в теоретичному і прикладному аспектах, правових форм організації і функціонування держави, суспільства, їхні окремі інститут</p>	<p><i>Legal science (science of law, jurisprudence) is a specialized field of scientific knowledge in the field of humanitarian sciences, scientific activity aimed at studying law in theoretical and applied aspects, legal forms of organization and functioning of the state, society, their separate institutions</i></p>
<p>Юридична особа – організація, суб'єкт права, здатний від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і нести обов'язки та самостійно брати участь у правовідносинах, бути позивачем та відповідачем у суді</p>	<p><i>Legal entity – an organization, a legal entity, capable of acquiring property and personal non-property rights on its own behalf and bearing obligations and independently participating in legal relations, being a plaintiff and a defendant in court</i></p>
<p>Юридичний обов'язок – вид і міра належної поведінки суб'єкта</p>	<p><i>Legal duty is the type and measure of proper behavior of the subject of</i></p>

права, встановлена юридичними нормами для задоволення інтересів правомочної особи і забезпечувана державою

law, established by legal norms to satisfy the interests of the authorized person and ensured by the state

Юридичний факт – передбачена нормами права конкретна обставина, що є підставою для настання певних юридичних наслідків

A legal fact is a specific circumstance provided for by law, which is the basis for the occurrence of certain legal consequences

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми теорії держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний та ін. / за заг ред. Є. О. Гіди. К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2010. 260 с.
2. Артёмов І. В. Європейська інтеграція України: стан, проблеми, перспективи. Кн. 1 / І. В. Артёмов. Ужгород : АУТДОРШАРК, 2014. 380 с.
3. Білозьоров Є. В., Вишковська В. І. Правозахисна функція держави: сутність та механізм здійснення в Україні. К. : ФОП Кандиба Т. П., 2015. 168 с.
4. Віхров О. П., Віхрова І. О. Теорія держави і права : курс лекцій : навч. посіб. Чернігів : Десна Поліграф, 2015. 303 с.
5. Гусарєв С. Д., Олійник А. Ю., Слюсаренко О. Л. Теорія права і держави : навч. посіб. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2016. 270 с.
6. Дегтяр О. А. Державна Служба. Конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 128 с.
7. Дроботов С. А. Функції права у розвиткові демократичної і правової держави. К. : Логос, 2012. 336 с.
8. Завальний А. М. Методологічні та теоретичні основи пізнання юридичних фактів. К. : Вид-во Європейського ун-ту 2011. 96 с.
9. Загальна теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. / за ред. докт. юрид. наук., проф. акад. АПрН України М. В. Цвіка, докт. юрид. наук., проф. акад. АПрН України О. В. Петришина. Х. : Право, 2011. 584 с.
10. Загальна теорія права : підручник / М. І. Козюбра, С. П. Погребняк, О. В. Цельєв та ін. / за заг. ред. М. І. Козюбри. К. : Ваіте, 2015. 392 с.

11. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко. 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Юрінком Інтер, 2018. 688с.
12. Заяць Н. В. Народне представництво : сутність, суб'єкти та особливості здійснення в Україні. Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2012. 300 с.
13. Ковальський В. С. Охоронна функція права. К. : Юрінком Інтер, 2010. 336 с.
14. Козюбра М. І. Праворозуміння: плюралізм підходів до можливості їх поєднання. Загальнотеоретичне правознавство, верховенство права та Україна : зб. наук. ст. К. : Дух і літера, 2013. С. 187–211.
15. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL : [http:// zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр)
16. Коталейчук С. П., Пісной. П. Я. Теорія держави та права : навч. посіб. для підгот. до держ. іспитів. К. : КНТ, 2011. 560 с.
17. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник. К. : Юрінком Інтер, 2019. 584 с.
18. Кудлай Т. П. Теорія держави і права : навч. посіб. Київ, 2012. 94 с.
19. Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права : підруч. К. : Ун-т «Україна», 2014. 561 с.
20. Настасяк І. Ю. Тлумачення правових норм : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 335 с.
21. Національні тенденції та міжнародний досвід сучасного праворозуміння / за заг. ред. Н. М. Оніщенко. К. : Юридична думка, 2013. 480 с.
22. Правові системи сучасності: навч. посіб. для магіст. права / відп. ред. Ю. С. Шемшученко. К. : Юридична думка, 2012. 492 с.
23. Рудик П. А. Теорія держави: основні теорії, концепції, підходи до вивчення : навч. посіб. К. : Алерта, 2015. 288 с.
24. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підручник. К. : Правова

єдність : Алерта, 2014. 524 с.

25. Тарасов О. В. Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії. Х. : Право, 2014. 512 с.

26. Теорія держави і права : навч. посіб. / С. К. Бостан, С. Д. Гусарєв, Н. М. Пархоменко та ін. К. : Академія, 2013. 348 с.

27. Теорія держави та права : навч. посіб. / за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

28. Теорія держави і права : навч. посіб. для підгот. до держ. іспиту / кол. авт., кер. авт. кол. канд. юрид. наук А. І. Сердюк. Дніпропетровськ : ДДУВС, 2010. 314 с.

29. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до держ. іспитів. / за заг. ред. О. В. Петришина. 4-те вид., допов. і змін. Х. : Право, 2015. 204 с.

30. Теорія держави і права. Державний іспит : навч. посіб. / Ю. М. Оборотов, Н. М. Крестовська, А. Ф. Крижанівський та ін. Х. : Одіссей, 2010. 256 с.

31. Теорія держави і права: навч. посіб. / Р. Б. Тополевський, Н. В. Федіна. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 267 с.

32. Теорія держави і права : навч. посіб. / С. К. Бостан, С. Д. Гусарєв, Н. М. Пархоменко та ін. К. : Академія, 2013. 348 с.

33. Теорія держави і права : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки; МВС України. Харків, 2018. 416 с.

34. Теорія держави та права : підручник / за заг. ред. Є. О. Гіди. К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. 576 с.

35. Теорія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навч. закл. / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О. М. Головка та ін. Харків : Майдан, 2018. 436 с.

36. Теорія держави і права: навч. посіб. у визначеннях і табл. / Т. Г. Каткова. 2-ге вид., допов. Харків : Право, 2020. 94с.

37. Тюріна О. В. Сучасні національні правові системи : навч. посіб. К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. 200 с.

38. Чернов С. І., Бельська Т. В., Волик С. В. Система місцевого самоврядування: конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 40 с.